EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.2.2014
COM(2014) 79 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o statistikách sestavených podle nařízení (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů a jejich kvalitě

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o statistikách sestavených podle nařízení (ES) č. 2150/2002 o statistice odpadů a jejich kvalitě

OBSAH

1. Úvod 1
1.1. Nařízení o statistice odpadů 2
1.2. Kvalita údajů v prostředí, kde jsou využívány různé metody 2
1.3. Kontrola kvality 2
2. Přesnost a včasnost 3
3. Úplnost 4
4. Přesnost údajů 4
4.1. Rozsah údajů 4
4.2. Členění podle odvětví ekonomické činnosti 6
4.3. Klasifikace odpadů 6
5. Porovnatelnost 6
5.1. Porovnatelnost v čase 6
5.2. Porovnatelnost mezi jednotlivými zeměmi 7
6. Zatížení podniků 8
7. Revize nařízení o statistice odpadů 8
8. Dosažené úspěchy a výhled 10

1. ÚVOD

1.1. Nařízení o statistice odpadů

Ustanovení čl. 8 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2150/2002 ze dne 25. listopadu 2002 o statistice odpadů[1] (dále též pouze „nařízení“) vyžaduje, aby Komise každé tři roky předložila Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jeho provádění (v návaznosti na první zprávu, která měla být předložena do pěti let od vstupu nařízení v platnost). První zpráva byla zveřejněna v roce 2008[2] a druhá v roce 2011[3].

Oddíl 7 bod 3 příloh I a II tohoto nařízení stanoví, že do této zprávy, jejíž vypracování stanoví článek 8, je třeba zahrnout zprávy o kvalitě, které předkládají členské státy. Tyto zprávy jsou k dispozici v systému CIRCABC:

https://circabc.europa.eu/w/browse/9a7ac3a5-2f59-46b8-b90c-95cd7283ec22

Předkládaná zpráva se zabývá výsledky, jež vyplývají z posledních údajů poskytnutých v červnu 2012 pro referenční rok 2010, a věnuje se 27 členským státům EU. Popisuje také provádění revidovaných příloh nařízení o statistice odpadů, které pro referenční rok 2010 platily.

1.2. Kvalita údajů v prostředí, kde jsou využívány různé metody

Nařízení stanoví, jaké údaje mají být poskytovány a jaká má být jejich kvalita; k vypracování statistik odpadů však nestanoví žádnou konkrétní metodu, a k sestavení těchto statistik se tedy používají metody různé. Členské státy tak mohou využít stávajících systémů sběru údajů, čímž se změny nezbytné ke splnění požadavků nařízení omezí na minimum.

Aby se co nejvíce zmírnil dopad používání různých přístupů, spolupracuje Eurostat se členskými státy na sbližování metod a zlepšování kvality údajů. Významný krok vpřed znamenal v tomto směru nový přístup týkající se schvalování standardizovaných ověřovacích kontrol údajů, který byl zahájen v září 2013.

Členské státy ve svých zprávách o kvalitě popisují údaje s odkazem na prvky kvality, jež se obvykle v Evropském statistickém systému[4] používají a které stanoví nařízení (ES) č. 1445/2005 o kvalitě statistik odpadů[5].

1.3. Kontrola kvality

Od prvního poskytnutí údajů v roce 2006 zavedl Eurostat účinný systém kontroly kvality sestávající ze dvou kroků. Prvním krok spočívá v rychlém vyhodnocení údajů a zpráv o kvalitě. Následně se do dvou měsíců od uplynutí lhůty pro předložení zprávy rozesílá hodnotící zpráva.

---

1 Úř. věst. L 332, 9.12.2002, s. 1.
2 KOM(2008) 355 v konečném znění, 13.6.2008.
3 KOM(2011) 131 v konečném znění, 17.3.2011.
4 Internetová stránka Eurostatu o kvalitě: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=2273,12273_47140765&_dad=portal&_schema=PORTAL.
5 Úř. věst. L 229, 6.9.2005, s. 6.

V této fázi se ověřování údajů týká zejména vnitřní soudržnosti nových údajů a vývoje v čase. Analýza se provádí na vysoce agregované úrovni a jejím cílem je odhalit případy významného přerušení řady.

Druhým krokem je důkladnější ověření bez přesně stanovené lhůty. Údaje se při něm analyzují podrobněji (např. podle odvětví ekonomické činnosti a podle kategorií odpadů) a porovnávají se trendy a vývoj v jednotlivých zemích. Součástí ověřovacích kontrol je:

– porovnání objemu vzniklého odpadu s hodnotami z předchozích let za každou ekonomickou činnost v rámci jednotlivých zemí,

– porovnání údajů za každou ekonomickou činnost mezi jednotlivými zeměmi,

– porovnání objemu vzniklého a zpracovaného odpadu podle jednotlivých kategorií odpadu v rámci jednotlivých zemí,

– křížové ověřování s pomocí údajů o odpadech získaných na základě jiných zpravodajských povinností, např. sledování dodržování jiných předpisů týkajících se odpadů.

Otázky, jež z tohoto postupu případně vyplynou, se prověřují na základě zpráv o kvalitě předkládaných jednotlivými zeměmi a zpětné vazby na rychlé vyhodnocení. V případě potřeby může být dotčeným zemím zaslán další soubor otázek.

2. PŘESNOST A VČASNOST

Údaje a zprávy o kvalitě musí být předloženy nejpozději 18 měsíců po skončení referenčního roku, tj. údaje za referenční rok 2010 bylo třeba předložit do 30. června 2012. Eurostat dodržování lhůt sleduje a členským státům jsou v krátkých intervalech podle stanoveného harmonogramu zasílány upomínky.

Dodržení lhůty pro předložení zprávy za referenční rok 2010 lze v době zpracování této zprávy shrnout takto:

- 13 zemí poskytlo své soubory údajů včas,
- 6 členských států předložilo údaje do tří týdnů od uplynutí lhůty (Dánsko, Francie, Litva, Irsko, Kypr, Maďarsko),
- 4 členské státy poskytly údaje do poloviny srpna, a tyto údaje tudíž mohly být zohledněny v prvním kole hodnocení (Belgie, Nizozemsko, Rakousko, Rumunsko),
- 4 členské státy předložily údaje více než 3 měsíce po uplynutí lhůty (Řecko, Itálie, Lotyšsko, Spojené království). Tyto údaje byly poskytnuty v období od 25. října (Itálie) do 17. listopadu 2012 (Spojené království). Řecko a Itálie předložily zprávy s výrazným zpožděním již v předchozích letech.

Celkově lze říci, že ve věci dodržení lhůty pro předložení zprávy za rok 2010 došlo oproti roku 2008 ke zhoršení. Některé země navíc předložily předběžné údaje a několik měsíců po uplynutí lhůty provedly podstatné revize, v důsledku čehož se muselo provést nové ověření, a proces zveřejnění se tak opozdil. Z vyjádření členských států ve zprávách o kvalitě vyplývá, že provádění posledních změn nařízení v roce 2010 nezpůsobilo větší problémy, a nelze mu

přičítat zpoždění při vykazování. Eurostat přijímá na příslušné úrovni opatření, kterým naléhavě žádá členské státy, aby své postupy zpracování přezkoumaly a poskytovaly kvalitní údaje ve stanovených lhůtách.

– *Zveřejnění*

Údaje o objemu vzniklého a zpracovaného odpadu byly zveřejněny v databázi Eurostatu pro šíření statistik dne 1. října 2012. Vzhledem k tomu, že údaje byly poskytnuty se zpožděním nebo došlo k jejich opravě, prošla databáze v listopadu 2012, březnu 2013 a červenci 2013 komplexní aktualizací.

3. ÚPLNOST

Poskytnutí úplných souborů údajů je zásadní pro tvorbu souhrnných ukazatel za EU. Chybějící údaje omezují možnosti výkladu a vypovídací hodnotu statistik odpadů. Úplnost se měří počtem prázdných buněk, které se jako chybějící označují „M“ („missing“).

V prvním kole vykazování za referenční rok 2004 poskytlo úplné soubory údajů o *vzniku odpadů* ke všem kategoriím odpadu a všem odvětvím šest z 27 členských států EU. Poskytnuté soubory údajů vykazovaly určité mezery u celkem 21 členských států. Podíl chybějících údajů o vzniku odpadů dosahoval přibližně 9 % všech požadovaných údajů.

Pokud jde o úplnost poskytovaných údajů, v průběhu let se situace výrazně zlepšuje. Mezi lety 2006 a 2010 se podíl chybějících údajů pohyboval mezi 2 % a 3 % požadovaných údajů. U *zpracování odpadů* dosahoval podíl chybějících údajů za referenční rok 2004 hodnoty 2,5 %; následně až do roku 2008, kdy všechny země vykázaly úplné údaje o zpracování odpadů, setrvale klesal.

V důsledku revize nařízení se zvýšila komplexnost požadavků na údaje o zpracování odpadů za rok 2010: došlo totiž k podrobnému členění na kategorie odpadu a zavedení nové kategorie zpracování odpadu „využití jako zásypový materiál“. Za rok 2010 proto pět z 27 členských států vykázalo chybějící údaje a podíl údajů o zpracování odpadů označených jako chybějící dosáhl 3,4 %. Více než polovina chybějících údajů (1,9 %) se týkala nové kategorie zpracování opadů „využití jako zásypový materiál“.

Poskytování statistických údajů Eurostatu se pro členské státy zjednodušilo zavedením internetových formulářů eDAMIS, tedy jediného kontaktního místa pro vkládání údajů. Díky tomu je nyní sběr údajů zcela v souladu se standardem SDMX.

4. PŘESNOST ÚDAJŮ

4.1. Rozsah údajů

Cílem nařízení je zajistit zpracování statistik odpadů v rozsahu daném směrnicí 2008/98/ES o odpadech (rámcová směrnice o odpadech)[6]. Statistiky vzniku odpadů je třeba sestavovat za všechna odvětví ekonomické činnosti a domácnosti a jejich součástí musí být i odpady vzniklé v souvislosti s využíváním nebo odstraňováním odpadů – tzv. druhotné odpady.

[6] Úř. věst, L 312, 22.11.2008, s. 3.

Statistiky by měly rovněž zahrnovat odpad z malých podniků (s méně než 10 zaměstnanci), ačkoliv tyto podniky by měly být ze zjišťování pokud možno vyloučeny.

Statistiky o zpracování odpadů se týkají veškerého odpadu, jenž byl v dané zemi využit nebo odstraněn, a to bez ohledu na jeho původ. Základní myšlenkou nařízení je shromažďovat údaje o konečném místě určení odpadů. Přípravné zpracování se do statistik nezařazuje.

– *Chybné zařazení a rozdíly v rozsahu zařazených údajů*

Zjištěné chyby v zařazení bývají většinou způsobeny těmito faktory:

– různými definicemi toho, co pod pojem odpad spadá, a co nikoliv, a rozdílným použitím těchto definic,

– různými metodickými přístupy a rozdílnými prioritami, pokud jde o vnitrostátní nakládání s odpady a jejich statistiku,

– problémy se zařazením, jež jsou specifické pro jednotlivá odvětví (předpokládá se např., že stavební odpad a odpad z demolice se v některých zemích do statistiky nezařazuje v celém rozsahu).

Největší rozdíly v rozsahu zařazených údajů se pravděpodobně vyskytují v těchto oblastech:

- Ve statistikách odpadů se zřejmě velice výrazně projevuje rozsah zařazeného těžebního odpadu (odpad z těžby a dobývání). Největší rozdíly mezi jednotlivými zeměmi jsou dány rozsahem zařazené hlušiny, tedy přírodních nerostů, které je třeba odstranit, aby se získal přístup k rudě, a které se nezpracovávají, a těžebních odpadů, s nímž se dále nakládá v místě těžby.

- Množství odpadu zařazené do sekce A klasifikace NACE (Zemědělství, lesnictví a rybářství) a sekce C klasifikace NACE (Zpracovatelský průmysl) je významným způsobem ovlivněno rozlišováním mezi odpadem a vedlejším produktem, a to zejména v případě kategorií odpad ze dřeva a odpady živočišného a rostlinného původu a pravděpodobně také u strusky z výroby kovů.

- Na rozdílný rozsah zařazených údajů poukazuje rozptyl objemů odpadů vzniklých v sekci F klasifikace NACE (Stavebnictví).

- Řada zemí nedokázala předložit údaje za novou kategorii zpracování odpadu „využití jako zásypový materiál“. Většina z nich však uvedla, že na řešení pro příští poskytnutí údajů se pracuje.

Posoudit celkový dopad chyb pokrytí je obtížné. Jejich důsledkem může být podhodnocení i nadhodnocení. Předpokládá se, že vliv těchto chyb je největší u minerálních odpadů ze sekce B klasifikace NACE (Těžba a dobývání) a ze sekce F klasifikace NACE (Stavebnictví), což je také jedním z důvodů, proč tyto kategorie odpadu nejsou zařazeny do ukazatelů týkajících se vzniku odpadů a ukládání na skládky podle nařízení.

4.2. Členění podle odvětví ekonomické činnosti

Nařízení požaduje, aby členské státy členily údaje podle devatenácti činností, při nichž dochází ke vzniku odpadu (osmnáct odvětví ekonomické činnosti a domácnosti). Členění

ekonomických činností je vymezeno podle klasifikace ekonomických činností v Evropském společenství (NACE). Správné rozčlenění na tyto činnosti je předpokladem pro:

– porovnatelnost množství odpadů v jednotlivých odvětvích,

– soudržnost statistik odpadů se statistikami podniků.

Způsob, jakým je odpad přiřazen k odvětví, v němž vznikl, závisí na metodách použitých ke sběru údajů a na statistických jednotkách, za něž se statistiky odpadů sestavují. Má se za to, že nejlepším způsobem, jak zajistit porovnatelnost a soudržnost údajů, je používat k jejich sběru registry hospodářských subjektů. Vzhledem k tomu, že nařízení umožňuje sestavit údaje buď na základě místních jednotek, nebo na základě jednotek statistických, se rozdělení odpadů mezi jednotlivými zeměmi bude lišit i v případě, že budou ustanovení nařízení uplatňována správně. Tento problém se netýká pouze statistik odpadů, ale vyskytuje se také v dalších statistických oblastech týkajících se ekonomických činností.

Předpokládá se, že celkový dopad vliv chyb v důsledku rozdělení do kategorií na kvalitu statistiky odpadů je omezený. Zařazení odpadu do nesprávné kategorie hrozí spíše v zemích, v nichž se údaje o vzniku odpadů získávají nepřímo z údajů o zpracování odpadů. Je tomu tak proto, že informace o společnosti nebo odvětví, v nichž ke vzniku odpadu dochází, jsou známy pouze ze sekundárních zdrojů (např. od subjektu provádějícího sběr odpadů či provozovatele zařízení pro zpracování odpadů), nebo musí být získány jinak (např. pomocí modelů nebo na základě evropského seznamu odpadů (LoW)[7], který obsahuje informace o původu odpadů). K zařazení do nesprávné kategorie může dojít i při využití administrativních údajů, pokud zpravodajské jednotky v systému administrativních zdrojů údajů neodpovídají definici statistických jednotek podle nařízení.

4.3. Klasifikace odpadů

Nařízení vymezuje rozčlenění podle kategorií odpadu v souladu se statistickou nomenklaturou EWC-Stat, neurčuje však žádnou konkrétní klasifikaci, která se má ke sběru údajů použít. Země mohou použít libovolnou klasifikaci odpadů, za předpokladu že splní podmínku požadovaného formátu a požadované kvality.

Většina zemí shromažďuje údaje podle seznamu odpadů (LoW), v němž se rozlišuje 839 druhů odpadů. Navzdory určitým problémům s uplatňováním seznamu odpadů zajišťuje rozsáhlé používání této klasifikace vysokou míru porovnatelnosti. Předpokládá se, že chyby v klasifikaci mají na přesnost údajů celkově jen malý vliv.

5. POROVNATELNOST

5.1. Porovnatelnost v čase

Vzhledem k tomu, že čtvrté kolo předkládání zpráv bylo dokončeno, lze nyní lépe posoudit porovnatelnost údajů v čase.

Systém ověřování údajů Eurostatem zajišťuje zjištění zlomů časových řad a jejich opravu, nebo vysvětlení. Navíc se ukázalo, že zprávy o kvalitě předkládané jednotlivými zeměmi jsou užitečným nástrojem pro sledování změn metodiky a jejich vlivů v členských státech.

[7] Rozhodnutí 2000/532/ES, kterým se stanoví seznam odpadů (Úř. věst. L 226, 6.9.2000, s. 3).

Hodnocení zpráv o kvalitě předkládaných jednotlivými zeměmi ukazuje, že téměř všechny členské státy od roku 2004 značně změnily přístup k vnitrostátním statistikám odpadů. Většina zemí svůj systém sběru údajů stále zlepšuje, pokud jde o kvalitu údajů (např. odstraňováním mezer v údajích či zlepšováním pokrytí) a pokud jde o účinnost používaných metod.

Celkově v roce 2010 v zemích EU-27 vzniklo 2,50 miliard tun odpadu; v porovnání s předchozím referenčním rokem tak došlo pouze k velice mírnému nárůstu, a to o 0,3 % čili 8 milionů tun. Z hlediska celkového množství odpadů vzniklých ve všech sektorech se výrazné změny, které v některých hospodářských odvětvích nastaly, navzájem vyrušily.

Časové řady na vnitrostátní úrovni jsou ve většině zemí soudržné. Významnější zlomy v celkovém množství odpadu, které některé státy vykázaly, mohou odrážet skutečný vývoj (např. Finsko, Švédsko), případně mohou být způsobeny změnami v systému sběru údajů (např. Dánsko, Rakousko, Belgie), nebo kombinací obou faktorů (Spojené království).

Ve Švédsku a Finsku v letech 2008 až 2010 významně vzrostlo množství vzniklého odpadu: ve Švédsku o 31 milionů tun (tedy o 37 %) a ve Finsku o 23 milionů tun (tedy o 28 %), a to v důsledku nárůstu těžby rud v sektoru těžby.

Výrazné zlomy časových řad v Dánsku a Rakousku mezi lety 2008 a 2010 byly zapříčiněny zásadními změnami provedenými v systému sběru údajů. V Dánsku byl v roce 2010 systém ISAG nahrazen novým systémem údajů o odpadech, který je zcela v souladu s příslušnými klasifikacemi EU. V důsledku toho bylo celkové vykázané množství odpadu o 38 % vyšší než v předchozích letech. V Rakousku, kde byl zaveden systém elektronického řízení údajů, došlo k obratu trendu. Celkově byl vykázán o 38 % menší objem vzniklého odpadu než v předchozím roce, zčásti proto, že byly vyloučeny vedlejší produkty, a zčásti kvůli mezerám v rozsahu, které bude potřeba do budoucna vyřešit. Belgie vykázala v letech 2008 až 2010 výrazný nárůst množství vzniklého odpadu, a to o 29 %, což se přičítá zejména změnám v metodice sběru údajů (např. důslednějšímu zařazení druhotného odpadu).

Spojeného království vykázalo významný pokles odpadu ze sektoru těžby, a to o 63 milionů tun (73 %); zčásti je zde patrný vliv metodiky (přizpůsobení zastaralých faktorů pro přístup založený na odhadu pomocí modelu), zároveň se však předpokládá, že tento pokles odráží také hospodářský útlum v sektoru těžby.

5.2. Porovnatelnost mezi jednotlivými zeměmi

Díky společným definicím a klasifikacím je porovnatelnost údajů mezi jednotlivými zeměmi u většiny odvětví a druhů odpadu poměrně vysoká. Vysvětlování rozdílů v celkovém množství vzniklého a zpracovaného odpadu mezi zeměmi je nyní snazší.

Velké problémy s porovnatelností údajů však i nadále působí rozdíly v rozsahu zařazených údajů popsané v oddíle 4.1. Tyto problémy se řeší například formou seminářů, na nichž jsou s jednotlivými zeměmi projednávány možné způsoby sladění rozsahu zařazených údajů. V říjnu 2011 se konal seminář o těžebním odpadu a v říjnu 2012 seminář o odpadech ze staveb a demoličních odpadech. V září 2013 byl uspořádán další seminář, tentokrát věnovaný problematice ověřování, který by měl být prvním krokem k vymezení společných standardů ověřování. Porovnatelnost mezi jednotlivými zeměmi se dále zlepšuje díky důkladné analýze údajů, která se provádí pomocí zvláštních ukazatelů pro jednotlivá odvětví.

6. ZATÍŽENÍ PODNIKŮ

Nařízení vyžaduje, aby členské státy snížily zatížení respondentů zajištěním přístupu k administrativním údajům a vyloučením malých podniků s méně než deseti zaměstnanci z šetření, pokud značným způsobem nepřispívají ke vzniku odpadů.

Z prohlášení členských států ve zprávách o kvalitě je patrné, že si ve značné míře uvědomují, že je třeba toto zatížení udržet co nejnižší. Tato skutečnost se projevuje tím, že čím dál větší počet členských států shromažďuje informace o zpravodajské zátěži ve fyzickém vyjádření a že jsou tyto státy s to vyčíslit průměrnou dobu, kterou respondenti vyplňováním dotazníků nebo formulářů výkazů stráví. Počet členských států, které tyto číselné údaje poskytly, se oproti referenčnímu roku 2008 zvýšil ze sedmi na deset. Informace byly od respondentů získány na základě dotazníků nebo byly zjištěny pomocí speciálních studií.

Podle sedmi z uvedených deseti zemí se odhadovaná doba potřebná k vyplnění dotazníku nebo formuláře výkazu v průměru pohybuje mezi 20 minutami a 3 hodinami. Irsko, Polsko a Švédsko uvádějí dobu delší než tři hodiny. Nejdéle trvá vyplňování v Polsku (1 až 40 hodin na respondenta), kde jsou držitelé odpadu na přechodné období zatížení dvojím výkaznictvím (pro účely administrativní a statistické), a to do doby, než dojde k postupnému zrušení statistického zjišťování.

Nejlépe lze podnikům pomoci zamezením dvojího vykazování, a to použitím administrativních údajů a/nebo koordinací šetření týkajících se odpadů mezi příslušnými orgány (statistické úřady, ministerstva životního prostředí, agentury pro životní prostředí). Pro patnáct členských států jsou hlavním zdrojem údajů pro statistiky odpadů administrativní údaje. Ostatní země používají administrativní údaje jako jeden z řady zdrojů.

Zvyšuje se počet zemí, které zavedly nebo plánují zavádět systém elektronického vykazování. Nástroje pro elektronické vykazování pro některé nebo všechny údaje o odpadech jsou nyní k dispozici v Belgii (Vlámsku), Dánsku, Irsku, Litvě, Maďarsku, Rakousku, Polsku, Slovinsku a ve Spojeném království.

Požadavek, aby byly malé podniky vyňaty ze zjišťování, se řeší různě. Některé země malé podniky zahrnují do výběrových šetření a výsledky extrapolují. Většina je však ze zjišťování vyjímá zcela. Údaje se buď neberou v potaz, nebo se extrapolují pomocí modelů odhadu založených na faktorech. Jednotlivé země zavedly různé limity pro vyloučení, které jsou většinou stanoveny na základě počtu zaměstnanců nebo množství odpadu vytvořeného za rok. Některé země obě kritéria kombinují, aby se zajistilo, že do sběru údajů budou zahrnuty i malé podniky, pokud překročí stanovenou prahovou hodnotu pro vznik odpadů.

7. REVIZE NAŘÍZENÍ O STATISTICE ODPADŮ

V prvních dvou obdobích, za která byly předloženy zprávy, se projevily určité nedostatky, a již v první zprávě Evropskému parlamentu a Radě (KOM(2008) 355) byly vymezeny oblasti, kde lze dosáhnout zlepšení. Revidovaná rámcová směrnice o odpadech (2008/98/ES) navíc stanovila nové požadavky na informace a změnila definice. Z těchto důvodů bylo potřeba revidovat i nařízení (nařízením Komise (EU) č. 849/2010/EU[8]). Na referenční rok 2010 se vztahovalo toto pozměněné znění. Nejvýznamnější změny se uvádějí níže:

[8] Úř. věst. L 253, 28.9.2010, s. 2.

– Nejdůležitější změnou je harmonizace rozdělení podle kategorií odpadu v oddíle 2 příloh I a II nařízení. Počínaje referenčním rokem 2010 musí být objem vzniklých a zpracovaných odpadů vykazován jednotně podle 51 kategorií odpadu.

– Změnilo se uspořádání některých kategorií odpadu nebo byly zavedeny nové kategorie s cílem zvýšit použitelnost údajů, např. pro sledování politik v oblasti odpadů. Součástí těchto úprav je:

    – ustavení samostatných kategorií odpadu pro minerální odpady ze staveb a demoliční odpady, pro zeminy a pro vytěženou hlušinu,

    – ustavení samostatných kategorií odpadu pro tekuté a minerální odpady ze zpracování odpadu (druhotné odpady),

    – změna uspořádání u kategorií odpad živočišného a rostlinného původu a kovový odpad,

    – agregace různých chemických odpadu do jedné kategorie.

– Dále se změnilo uspořádání kategorií zpracování odpadů:

    – Došlo k harmonizaci definice kategorie „ukládání na povrch nebo pod úroveň povrchu země“ s definicí ukládání odpadů na skládky podle směrnice Rady 1999/31/ES o skládkách odpadů[9], a to s cílem začlenit údaje o počtu a kapacitě skládek odpadů, které se doposud shromažďovaly podle uvedené směrnice[10].

    – Byla zavedena kategorie zpracování odpadů „využití jako zásypový materiál“, aby bylo nařízení uvedeno do souladu s definicemi revidované rámcové směrnice o odpadech.

V roce 2010 a poté opět v roce 2013 byla upravena příručka k provádění nařízení o statistice odpadů.

Podle vyjádření členských států proběhlo zavedení revidovaných kategorií odpadu a přeskupení u kategorie zpracování odpadu „ukládání na povrch nebo pod úroveň povrchu země“ hladce a bez problémů. Některé země změnu z technického hlediska výslovně uvítaly.

Řada zemí poukazovala na problémy se zaváděním nové kategorie zpracování odpadů „využití jako zásypový materiál“, které nastaly zejména proto, že v seznamu způsobů využívání odpadu v příloze II rámcové směrnice o odpadech není pro „využití jako zásypový materiál“ zvláštní položka (kód R). Dále se objevila kritika, že definice pojmu „využití jako zásypový materiál“ není dostatečně jasná, což se považovalo za problém z hlediska sběru údajů.

Celkově bylo pozměněné nařízení úspěšně provedeno a podařilo se dosáhnout jednoho z cílů revize, tedy sladit statistiky odpadů s definicemi a požadavky na vykazování z ostatních předpisů o odpadech.

[9] Úř. věst. L 182, 16.7.1999, s. 1.

[10] Rozhodnutí Komise 2000/738/ES ze dne 17. listopadu 2000 o dotazníku pro zprávy členských států o provádění směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů (Úř. věst. L 298, 25.11.2000, s. 24).

Popis a analýza časových řad je však nyní obtížnější, a to v důsledku zlomů způsobených změnami definic kategorií odpadu a způsobů zpracování odpadů. Eurostat v současné době pracuje na zdokonalení popisu údajů pro uživatele tak, aby se dosáhlo i druhého významného cíle revize nařízení, jímž je zlepšit využitelnost statistik odpadů.

8. DOSAŽENÉ ÚSPĚCHY A VÝHLED

Od prvního předložení zpráv v roce 2006 bylo v sestavování statistik odpadů dosaženo významného pokroku. Členské státy se neustále zlepšují co do úplnosti poskytovaných údajů. Statistiky odpadů dosáhly u většiny kategorií odpadu a odvětví poměrně vysoké míry porovnatelnosti mezi jednotlivými zeměmi a značně se pokročilo, i pokud jde o zařazení plného rozsahu údajů. Celkově se údaje většiny zemí vyznačují odpovídající kvalitou. Má-li se nicméně přispět k dosažení cílů politik EU v oblasti životního prostředí, průmyslu a surovin, je ovšem zapotřebí ještě dalších zlepšení.

Harmonizaci údajů napomáhá soubor dokumentů s metodickými pokyny, které jsou dostupné na internetových stránkách Střediska environmentálních údajů o odpadech (Environmental Data Centre on Waste), a dále semináře zaměřené na oblasti, v nichž se rozsah údajů výrazně liší. Chyby a metodické nedostatky odhaluje systém kontroly kvality.

V rámci nového přístupu ke zlepšení kvality údajů zavádí Eurostat program, jenž se zaměřuje na podporu zemí, které mají závažné nedostatky, formou dvoustranných setkání umožňujících diskutovat o problémech i o možnostech zlepšení.

S údaji poskytnutými za rok 2010 jsou nyní k dispozici údaje o vzniku a zpracování odpadů za čtyři referenční roky, tedy za období 2004–2010. Díky rozšíření časové řady jsou tyto údaje stále užitečnější, např. z hlediska vytváření ukazatelů a v oblasti environmentálních účtů.

Zároveň je třeba uvést, že metodické změny v jednotlivých zemích mohou mít na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU-27 jako celku na časové řady stále ještě významný vliv. Proto je třeba k výkladu vývoje v čase přistupovat opatrně a po důkladné analýze údajů, z nichž se vychází. Dále bude třeba sledovat vliv nových pojetí, které zavádí revidovaná rámcová směrnice o odpadech, tedy kritérií vymezujících, kdy odpad přestává být odpadem, na statistiky odpadů.

Byly zavedeny ukazatele týkající se „vzniku odpadů vyjma hlavních minerálních odpadů“ (tsdpc210) a „vzniku nebezpečných odpadů podle ekonomické činnosti“ (tsdpc 250), přičemž oba jsou součástí souboru ukazatelů udržitelného rozvoje. Byl vytvořen nový ukazatel „ukládání odpadu na skládky vyjma hlavních minerálních odpadů“ a plánuje se, že bude zařazen do souboru ukazatelů účinného využívání zdrojů. Práce na vývoji ukazatelů dalších kategorií zpracování odpadu, mimo jiné kategorie recyklace, stále probíhají.